

JAARBOEK ENERGIERECHT 2021

Jaarboek Energierecht 2021

Kurt DEKETELAERE
Bram DELVAUX
(eds.)

INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Jaarboek Energierecht 2021
Kurt Deketelaere en Bram Delvaux (eds.)

© 2022 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1539-5
D/2022/7849/135
NUR 822
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Grafische Vormgeving bv
Omslagillustratie: Shutterstock © chinasong © Aerial-motion © rawf8

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

INHOUD

Capitula selecta Europees energierecht. Nieuwe regels omtrent emissiehandel en hernieuwbare energie

Thomas CHELLINGSWORTH, Christine DELAGAYE en Laura PELLENS	1
Inleiding	1
Hoofdstuk 1. De nieuwe ETS-richtlijn	6
Afdeling 1. Het huidige systeem	7
Afdeling 2. Wijzigingen	8
Afdeling 3. Toepassing van het eu ets in de praktijk en de wisselwerking met het CBAM.	14
Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan de hernieuwbare energierichtlijn.	18
Afdeling 1. Een verdere multiplicatie van streefcijfers en sub-streefcijfers ..	19
Afdeling 2. Klimaat- versus milieubescherming: ingrepen in het plannings-, vergunnings- en beoordelingsproces	23
1. Wetgevende vermoedens	24
2. Voorrang bij belangenafweging	27
3. Beperkte toetsing bij repowering	28
Afdeling 3. Subsidies en garanties van oorsprong	28
Afdeling 4. Geografische toerekening en samenwerking tussen Lidstaten	30
1. Streven naar minstens één gezamenlijk project.	31
2. Doelstellingen voor offshore-opwekking	33
3. Samenwerkingsovereenkomsten over hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong	33
Afdeling 5. Promotie van hernieuwbare-stroomafname-overeenkomsten	34
Afdeling 6. <i>Third party access</i> voor warmte- en koudenetten.	36
Duurzaamheid in de energietransitie: navigeren doorheen een regulatoire wervelwind	
Cathy SUYKENS, Dominique VANHERCK en Kelly VERRETH	39
Hoofdstuk 1. Een veranderend duurzaamheidslandschap geeft de energietransitie vorm	39
Hoofdstuk 2. Het Europese regulatoire kader als motor van ESG-integratie in bedrijven	41

Afdeling 1. Verordening inzake eu-taxonomie	41
1. Inleiding	41
2. Toepassingsgebied EU-Taxonomieverordening	42
3. Bepaling van ecologisch duurzame activiteiten	43
4. Inhoud en presentatie van informatie die openbaar gemaakt moet worden	44
5. Inwerkingtreding	45
6. Controversen rond de inclusie van gas en nucleaire activi- teiten in de EU-taxonomie	45
Afdeling 2. Richtlijn inzake duurzaamheidsverslaggeving (CSRD)	46
1. Inleiding	46
2. Toepassingsgebied CSRD	49
3. Presentatie, verificatie en inhoud van duurzaamheids- rapportering	50
Afdeling 3. Richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid	52
1. Inleiding	52
2. Due-diligenceverplichtingen vervat in de CSDD	53
3. Persoonlijk toepassingsgebied	54
4. Materieel toepassingsgebied	55
4.1. Passende zorgvuldigheid	55
4.2. Bestrijding van klimaatverandering	57
4.3. Zorgplicht van bestuurders	58
5. Handhaving	58
6. Mogelijke impact	59
Hoofdstuk 3. Offshore wind in de Energietransitie	59
Afdeling 1. Regulatorisch landschap	59
Afdeling 2. Implementatie van de EU-taxonomieverordening	60
Hoofdstuk 4. Slotbemerkingen	65
An Exploration of the Possible Regulation of Hydrogen Transportation in Europe, Germany and Belgium	
Patrice VIAENE, Philippe BAERT and Niels SNEYERS	69
Introduction	69
Chapter 1. Rationale for a dedicated H2 transport regulation	70
§1. Regulatory challenges	70
§2. Gradual approach based on market monitoring	71
§3. Key regulatory principles in Belgium	72
Chapter 2. The current state of play in Belgium	72
Section 1: Overview of the current regulatory framework in Belgium	72

§1. Hydrogen transportation and the complex Belgian energy landscape	72
§2. The Federal Hydrogen Strategy	73
§3. Development of a dedicated hydrogen transport network.....	74
§4. The trajectory towards a regulatory framework for the transport of hydrogen in Belgium	75
I. General	75
II. Main principles of the envisaged model for regulating hydrogen transport networks	77
A. Designation, tasks and unbundling of a HNO	77
B. Network development plan	79
C. Network tariffs	79
D. Regulated Asset Base (RAB) and Regulatory Account ...	80
E. Role of the regulator	80
Section 2. Next Steps	81
Chapter 3. Recent developments at the EU level	82
Section 1. Current EU law framework	82
§1. General overview	82
§2. Recast Gas Directive and Regulation	84
Definition of renewable and low-carbon gas	84
Tariff discounts	85
Access and operation of hydrogen networks	85
Unbundling of HNOs	86
Separate RABs and cross-subsidisation	87
Section 2. Next steps	89
Chapter 4. The German regulatory landscape	89
Section 1. The German national hydrogen strategy	89
Section 2. The German Regulatory framework for hydrogen transport infrastructure	90
§1. General	90
§2. Inclusion of hydrogen in the EnWG's scope of applicability ...	90
§3. Opt-In regulation (Sect. 28j (3) EnWG)	91
General	91
General rules for HNOs	92
I. Operation of Energy Supply Networks (Sect. 11 EnWG) ..	92
II. Permitting for new infrastructure and repurposing ...	92
III. Rights of way	93
IV. Hydrogen network development plan	93
Applicable rules under the Opt-In regulation	94
I. Opt-in process	94
II. Regulatory requirements	94
A. Unbundling (Sect. 28m, 28k EnWG)	94
B. Network access (Sect. 28n EnWG)	95

C. Network tariffs (Sect. 28o EnWG)	95
D. Hydrogen network development plan (Sect. 28q EnWG)	97
Section 3. Outlook	97
Op weg naar duurzame koolstof? Het zich ontwikkelende regelgevende kader voor afvang, gebruik, transport en opslag van CO₂	
Alec van Vaerenbergh en Félix Leyman	99
Hoofdstuk 1. Inleiding – afbakening van het onderwerp	99
Hoofdstuk 2. Het bestaande regelgevende kader toepasselijk op CO ₂ -transport in Vlaanderen	102
Afdeling 1. De bevoegdheidsverdeling voor CO ₂ -netwerken in België	102
Afdeling 2. Het wegwerken van internationale juridische belemmeringen	103
Afdeling 3. Het specifieke regelgevende kader voor CCS: de CCS-Richtlijn en het Decreet Diepe Ondergrond	104
1. De definities en hun toepassing op CO ₂ -transport en tussentijdse opslag	104
2. Aanvaardingscriteria voor koolstofdioxidestromen van toepassing op CO ₂ -transport en CO ₂ -opslaglocatie	107
3. Toegang tot CO ₂ -transportnetwerken	109
4. Geschillenbeslechtingprocedure	111
Afdeling 4. Regels voor pijpleidingen onder de Federale Gaswet	113
Afdeling 5. Regels voor CO ₂ -transportnetwerken onder VLAREM II	114
Afdeling 6. CCS onder het EU ETS	116
Afdeling 7. Regels voor overgang over het openbaar en privédomein voor CO ₂ -transportnetwerken	117
Hoofdstuk 3. Ideeën voor de optimalisatie van het regelgevende kader	117
Afdeling 1. Enkele meer evidente aanbevelingen tot optimalisatie van het regelgevende kader	117
Afdeling 2. Denkpiestes voor regelgevende wijzigingen om een bepaald marktmodel voorop te stellen	120
Afdeling 3. Denkpiestes voor de optimalisatie van het marktmodel: aspecten van toegang en tarieven	124
Iedereen fan van laadpalen. Recente ervaringen in de regelgevingen over laadinfrastructuur	
Wouter VANDORPE en David HAVERBEKE	129
Inleiding	129
Hoofdstuk 1. De uitrol van laadpalen: veel steun, enkele uitdagingen	130
Hoofdstuk 2. Bevoegdheidsverdeling	131

Hoofdstuk 3. Welk type net is een laadpaal? Een categorisering	132
Afdeling 1. Uitzondering op verbod privédistribunetten?	132
Afdeling 2. Wat in geval van koppeling eigen productie?	134
Hoofdstuk 4. Uitrol laadpalen op openbaar domein in het Vlaamse gewest. .	135
Afdeling 1. Decreet zero-emissievoertuigen	135
Afdeling 2. Uitvoeringsbesluit laadinfrastructuur.	138
Afdeling 3. Aanbesteding in het Vlaamse Gewest	143
Hoofdstuk 5. Laadpalen in en bij appartementsgebouwen	143
Afdeling 1. Vanuit zakenrechtelijk oogpunt	144
Afdeling 2. Vanuit energierechtelijk oogpunt	145

Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2021.

An Englishman's home is his castle, een Vlaming zijn huis een verplichte renovatie?

Frederik DEWAELE	147
Inleiding	147
Hoofdstuk 1. Renovatieverplichting voor residentiële en niet-residentiële gebouwen.	148
Afdeling 1. Inleiding	148
Afdeling 2. Toepassingsgebied.	149
1. <i>Ratione materiae</i> : welke gebouwen vallen onder de verplichting?	149
2. <i>Ratione personae</i> : wie valt onder de verplichting?	151
3. Transparantieplicht	154
Afdeling 3. Concrete eisen voor niet-residentiële en residentiële gebouwen.	154
1. Eisen voor niet-residentiële gebouwen	154
A. Eisen	154
B. Uitzonderingen	159
2. Eisen voor residentiële gebouwen.	159
A. Eisen	159
B. Uitzonderingen	161
C. Kritieken van de strategische adviesraden	161
3. Eisen bij bestemmingswijziging.	162
Afdeling 4. Handhaving en sancties bij de renovatieverplichtingen . . .	164
Afdeling 5. Flankerende maatregelen bij de renovatieverplichtingen . .	165
1. Mijn VerbouwPremie	165
A. Inleiding	165
B. Overzicht premies	167
C. Aanvraagprocedure	168
2. Het renteloze renovatiekrediet	171
3. Mijn VerbouwLening	172

4. Andere premies	176
Hoofdstuk 2. Andere maatregelen die de renovatie van niet-residentiële en residentiële gebouwen sterk beïnvloeden	177
Afdeling 1. Het verbod op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel of ketellichaam	177
1. Inleiding	177
2. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest?	179
3. Verenigbaarheid met Europees recht?	179
4. Plaatsings- en vervangingsverbod	182
5. Meldingsplicht	184
6. Handhaving	186
7. Procedures bij het Grondwettelijk Hof	187
Afdeling 2. Aardgasaansluitingen	188
1. Grote verkavelingen, grote groepswoningbouw en grote appartementsgebouwen	188
A. Inleiding	188
B. Grote verkavelingen en grote groepswoningbouwprojecten	189
C. Grote appartementsgebouwen	190
2. Aansluitingsverbod op aardgas bij nieuwbouw	190
Conclusie	194
Decreten	194
Besluiten van de Vlaamse Regering:	195
Ministeriële besluiten	197

Onshore windprojecten in Vlaanderen na het Mestdagh-arrest: *quo vadis?* Raakt de vergunning van windturbines stilaan in een stroomversnelling?

Laurens DE BRUCKER	201
Inleiding	201
Hoofdstuk 1. De sectorale normensaga in een notendop	202
Afdeling 1. De aanloop naar het Mestdagh-arrest	202
Afdeling 2. Het Mestdagh-arrest en het Validatiedecreet	204
Afdeling 3. Het Grondwettelijk Hof aan zet	205
Afdeling 4. Navolgende bestuursrechtspraak	206
Hoofdstuk 2. Nieuwe ontwikkelingen in de rechtspraak	208
Afdeling 1. Windenergiestimulerende tendensen	209
1. Clicheringstechniek doorstaat grondwettigheidstoets	209
2. Vergunning windturbines in landschappelijk waardevol agrarisch gebied niet langer een onoverkomelijk euvel	210
3. Windturbines erkend als handelingen van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact	212

Afdeling 2. Nieuwe struikelblokken	215
1. Wiekoverslag rechtspraak bevestigd	215
2. Stelselmatige uitbreiding van de motiveringsplicht	218
A. T.a.v. provinciale beleidskaders.	218
B. In het kader van de watertoets	220
C. Met betrekking tot het opleggen van vergunnings- voorwaarden	221
3. Onduidelijkheid over statuut van gemeenteweg naar aanleiding van het gebruik van rijplaten.	222
4. Rigide interpretatie van de omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014.	225
Afdeling 3. Besluit m.b.t. recente rechtspraakevoluties	228
Hoofdstuk 3. Nieuwe ontwikkelingen op beleidsniveau	228
Besluit	230
De nieuwe richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022: <i>capita selecta</i>	
Jeroen DEWISPELAERE.	231
Hoofdstuk 1. Inleiding	231
Hoofdstuk 2. De C in de CEEAG	233
Hoofdstuk 3. Een verruimd toepassingsgebied	236
Hoofdstuk 4. De nieuwe beoordelingsmethodiek.	239
Afdeling 1. Algemene voorstelling	239
Afdeling 2. De steun moet de ontwikkeling van een economische bedrijvigheid vergemakkelijken	241
Afdeling 3. De steun mag de voorwaarden waaronder het handels- verkeer plaatsvindt niet zodanig beïnvloeden dat het gemeenschap- pelijk belang wordt geschaad	244
Afdeling 4. Afweging tussen de positieve effecten van de steun en de negatieve effecten ervan op de mededinging en het handelsverkeer	249
Hoofdstuk 5. Steuncategorieën	250
Afdeling 1. Algemene voorstelling	250
Afdeling 2. Steun voor de reductie en verwijdering van broeikas- gasemissies, onder meer via steun voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie.	252
Afdeling 3. Steun voor de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening	256
Hoofdstuk 6. Het venijn in de staart?	261
Hoofdstuk 7. Conclusie	262

